Parlament Europejski
2024-2029

TEKSTY PRZYJĘTE

P10_TA(2026)0181

Wpływ wdrożenia dyrektywy 2014/89/UE w sprawie planowania przestrzennego obszarów morskich na rybołówstwo w wybranych obszarach połowowych i basenach morskich

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 maja 2026 r. w sprawie wpływu wdrożenia dyrektywy 2014/89/UE w sprawie planowania przestrzennego obszarów morskich na rybołówstwo w wybranych obszarach połowowych i basenach morskich (2024/2126(INI))

Parlament Europejski,

– uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/89/UE z dnia 23 lipca 2014 r. ustanawiającą ramy planowania przestrzennego obszarów morskich[1] (dyrektywa w sprawie planowania przestrzennego obszarów morskich lub dyrektywa w sprawie PPOM),

– uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiającą ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej)[2],

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa, zmieniające rozporządzenia Rady (WE) nr 1954/2003 i (WE) nr 1224/2009 oraz uchylające rozporządzenia Rady (WE) nr 2371/2002 i (WE) nr 639/2004 oraz decyzję Rady 2004/585/WE[3] (rozporządzenie w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa),

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE)

---

1 Dz.U. L 257 z 28.8.2014, s. 135, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/89/oj.
2 Dz.U. L 164 z 25.6.2008, s. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/56/oj.
3 Dz.U. L 354 z 28.12.2013, s. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1380/oj.

2021/1139 z dnia 7 lipca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury oraz zmieniające rozporządzenie (UE) 2017/1004[4],

– uwzględniając dyrektywę Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory[5] (dyrektywa siedliskowa),

– uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. sprawie ochrony dzikiego ptactwa[6] (dyrektywa ptasia),

– uwzględniając sprawozdanie Komisji z dnia 3 maja 2022 r. z postępów we wdrażaniu dyrektywy 2014/89/UE ustanawiającej ramy planowania przestrzennego obszarów morskich (COM(2022)0185),

– uwzględniając przepisy UE dotyczące jakości wody i zwalczania zanieczyszczeń (ramowa dyrektywa wodna[7], dyrektywa 2008/105/WE[8], dyrektywa (UE) 2024/3019[9], dyrektywa Rady 91/676/EWG[10], dyrektywa 2005/35/WE[11] i rozporządzenie (WE) nr

---

4 Dz.U. L 247 z 13.7.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1139/oj.

5 Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj.

6 Dz.U. L 20 z 26.1.2010, s. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj.

7 Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. L 327 z 22.12.2000, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj).

8 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/105/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie środowiskowych norm jakości w dziedzinie polityki wodnej, zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy Rady 82/176/EWG, 83/513/EWG, 84/156/EWG, 84/491/EWG i 86/280/EWG oraz zmieniająca dyrektywę 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 348 z 24.12.2008, s. 84, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/105/oj).

9 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/3019 z dnia 27 listopada 2024 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych (Dz.U. L, 2024/3019, 12.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/3019/oj).

10 Dyrektywa Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (Dz.U. L 375 z 31.12.1991, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1991/676/oj).

11 Dyrektywa 2005/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie zanieczyszczenia pochodzącego ze statków oraz wprowadzenia sankcji w przypadku naruszenia prawa (Dz.U. L 255 z 30.9.2005, s. 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2005/35/oj).

1907/2006[12]),

– uwzględniając komunikat Komisji z dnia 20 maja 2020 r. zatytułowany „Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030: Przywracanie przyrody do naszego życia” (COM(2020)0380) oraz swoją rezolucję z 9 czerwca 2021 r. w sprawie tej strategii[13],

– uwzględniając Kodeks odpowiedzialnego rybołówstwa Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) z 1995 r., w szczególności jego art. 10,

– uwzględniając niewiążące wytyczne FAO dotyczące ochrony zrównoważonego łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego w kontekście bezpieczeństwa żywnościowego i eliminacji ubóstwa,

– uwzględniając komunikat Komisji z dnia 5 czerwca 2025 r. pt. „Europejski pakt na rzecz wszechoceanu” (COM(2025)0281),

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 7 lipca 2021 r. w sprawie wpływu morskich farm wiatrowych i innych systemów energii ze źródeł odnawialnych na sektor rybołówstwa[14],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 6 października 2022 r. w sprawie impulsu do działań na rzecz oceanów w celu poprawy zarządzania oceanami i różnorodności biologicznej[15],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 9 maja 2023 r. w sprawie współzarządzania rybołówstwem w UE i wkładu sektora rybołówstwa we wdrażanie środków zarządzania[16],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 18 stycznia 2024 r. w sprawie aktualnej sytuacji w zakresie wdrażania wspólnej polityki

---

12 Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (Dz.U. L 396 z 30.12.2006, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1907/oj).

13 Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 9 czerwca 2021 r. w sprawie unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 – przywracanie przyrody do naszego życia (Dz.U. C 67 z 8.2.2022, s. 25).

14 Dz.U. C 99 z 1.3.2022, s. 88.

15 Dz.U. C 132 z 14.4.2023, s. 106.

16 Dz.U. C, C/2023/1060, 15.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1060/oj.

rybołówstwa i przyszłych perspektyw[17],

– uwzględniając komunikat Komisji z dnia 12 maja 2021 r. pt. „Strategiczne wytyczne dotyczące bardziej zrównoważonej i konkurencyjnej akwakultury w UE na lata 2021–2030” (COM(2021)0236),

– uwzględniając dokument roboczy służb Komisji (SWD(2025)0003) pt. „Sprawozdanie Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego w sprawie dokonanej przez Komisję oceny programów środków państw członkowskich zaktualizowanych na podstawie art. 17 dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej (2008/56/WE),

– uwzględniając sprawozdanie specjalne nr 25/2023 Europejskiego Trybunału Obrachunkowego pt. „Polityka UE w zakresie akwakultury – zwiększono finansowanie unijne, lecz poziom produkcji nie zmienił się, a rezultaty działań są niejasne”,

– uwzględniając briefing pt. „Fisheries in maritime spatial planning” [Rybołówstwo w planowaniu przestrzennym obszarów morskich] opublikowany w październiku 2025 r. przez Dyrekcję Generalną Parlamentu Europejskiego ds. Analiz Parlamentarnych,

– uwzględniając badanie pt. „Implementation of the Maritime Spatial Planning Directive: Impact on fisheries in selected fishing areas and sea basins” [Wdrożenie dyrektywy w sprawie planowania przestrzennego obszarów morskich: wpływ na rybołówstwo na wybranych obszarach połowowych i w basenach morskich] opublikowane w grudniu 2025 r. przez Dyrekcję Generalną Parlamentu Europejskiego ds. Analiz Parlamentarnych,

– uwzględniając globalne ramy różnorodności biologicznej z Kunmingu/Montrealu z 2022 r.,

– uwzględniając sprawozdanie specjalne Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (IPCC) z września 2019 r. na temat oceanów i kriosfery w warunkach zmiany klimatu z 2019 r.,

– uwzględniając art. 55 Regulaminu oraz art. 1 ust. 1 lit. e) i załącznik 3 do decyzji Konferencji Przewodniczących z dnia 12 grudnia 2002 r. dotyczącej procedury udzielania zgody na sporządzanie sprawozdań z własnej inicjatywy,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Rybołówstwa (A10-0120/2026),

A. mając na uwadze, że zwiększona konkurencja o dostęp do przestrzeni morskiej ze strony różnych rodzajów działalności i sektorów, takich jak: rybołówstwo, akwakultura, transport morski, żegluga, energia z

---

17 Dz.U. C, C/2024/5734, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5734/oj.

morskich źródeł odnawialnych, ochrona przyrody, ochrona morskiego dziedzictwa kulturowego, turystyka przybrzeżna, działalność rekreacyjna, działalność związana z wydobywaniem i usuwaniem osadów z dna morskiego przez pogłębianie, wykorzystywanie podwodnych kabli i rurociągów lub obrona, prowadzi do wzmożonej skumulowanej presji na ekosystemy morskie i nasilenia konfliktów związanych z wykorzystaniem przestrzeni morskiej, co jest potęgowane rozdrobnieniem instytucjonalnym i administracyjnym;

B. mając na uwadze, że rybołówstwo i akwakultura są sektorami strategicznymi dla bezpieczeństwa i suwerenności UE, w szczególności w zakresie bezpieczeństwa żywnościowego i suwerenności morskiej, oraz przyczyniają się do konkurencyjności i odporności społeczności nadbrzeżnych; mając na uwadze, że produkty rybołówstwa unijnego są nie tylko zdrową żywnością, pochodzącą często z lokalnych upraw, ale i charakteryzują się jednym z najniższych profili pod względem emisji gazów cieplarnianych w przeliczeniu na masę białka zwierzęcego nadającego się do spożycia; mając na uwadze, że w planowaniu przestrzennym obszarów morskich należy zatem odpowiednio uwzględnić strategiczną wartość tych sektorów;

C. mając na uwadze, że w 2022 r. samowystarczalność UE w zakresie produktów rybołówstwa i akwakultury spadła do 37,5 %, a około 80 % produktów rybołówstwa i akwakultury spożywanych w UE pochodziło z przywozu, co tworzy strukturalną zależność od źródeł zewnętrznych i osłabia suwerenność żywnościową UE; mając jednocześnie na uwadze, że w ciągu ostatniej dekady flota rybacka UE znacznie się zmniejszyła i jest obecnie o ponad 13 % mniejsza niż w 2014 r.; mając na uwadze, że zmniejszenie to, w połączeniu z rosnącą konkurencją o wykorzystanie przestrzeni morskiej, zagraża rentowności sektora rybołówstwa, odnowie pokoleń oraz zdolności floty do przyczyniania się do bezpieczeństwa żywnościowego UE; w związku z tym zapewnienie odpowiedniego, zrównoważonego i przewidywalnego dostępu do przestrzeni morskiej ma zasadnicze znaczenie dla rozwoju konkurencyjnego rybołówstwa unijnego, co uznano w Europejskim pakcie na rzecz wszechoceanu;

D. mając na uwadze, że zmieniający się kontekst geopolityczny i rosnące napięcia mogą prowadzić do zwiększonego wykorzystania przestrzeni morskiej do celów wojskowych; mając na uwadze, że w PPOM należy uwzględniać działania i operacje związane z obronnością i bezpieczeństwem, takie jak nadzór nad wyłącznymi strefami ekonomicznymi, ochrona handlu morskiego, wspólne ćwiczenia wojskowe, zwalczanie nielegalnego handlu, rozminowywanie, zwalczanie piractwa i nadzór powietrzny i satelitarny, oraz ich interakcje z działalnością gospodarczą związaną z morzem i środowiskiem morskim;

E. mając na uwadze, że Europejski Trybunał Obrachunkowy w

sprawozdaniu specjalnym nr 22/2023 pt. „Energia z morskich źródeł odnawialnych w UE” zwrócił uwagę na ryzyko utraty miejsc pracy w sektorze rybołówstwa; mając na uwadze, że w sprawozdaniu wskazano na brak ilościowego określenia kluczowych skutków gospodarczych dla rybołówstwa wynikających z rozwoju energii z morskich źródeł odnawialnych oraz stwierdzono, że należy lepiej zidentyfikować potencjalne negatywne skutki rozwoju energii z morskich źródeł odnawialnych dla sektora rybołówstwa i zająć się nimi; mając na uwadze, że zauważono również, że poprawa populacji ryb na większą skalę jest niepewna, lecz zaobserwowano pewien wzrost zagęszczenia ryb na obszarach przeznaczonych na potrzeby energii z morskich źródeł odnawialnych, co wskazuje na potencjalne korzyści dla rybaków i rybołówstwa;

F. mając na uwadze, że UE wyznaczyła prawnie wiążący cel, jakim jest wprowadzenie skutecznych obszarowych środków na odbudowę co najmniej 20 % jej obszarów morskich do 2030 r.;

G. mając na uwadze, że UE zobowiązała się do ochrony co najmniej 30 % unijnych obszarów morskich do 2030 r.;

H. mając na uwadze, że unijna dyrektywa w sprawie PPOM ustanawia wspólne ramy dla państw członkowskich w zakresie organizacji sposobów wykorzystania ich wód morskich oraz ma na celu propagowanie zrównoważonego rozwoju i zrównoważonego wzrostu w gospodarce morskiej i ograniczenie konfliktów między sektorami, lecz sama nie narzuca sektorowi nowych obowiązków; mając na uwadze, że dyrektywa sprzyja rozwojowi kapitałochłonnych i zajmujących duże obszary rodzajów działalności gospodarczej, które mogłyby marginalizować tradycyjne, mobilne i zbiorowe formy wykorzystania morza, w szczególności rybołówstwo;

I. mając na uwadze, że UE zapewniła ramy planowania przestrzennego obszarów morskich, w tym mechanizmy współpracy transgranicznej; mając na uwadze, że nadbrzeżne państwa członkowskie są odpowiedzialne za przyjmowanie planów w tych ramach, w tym za opracowywanie i określanie formatu i treści takich planów, zgodnie z własną tradycją administracyjną, oraz za podział przestrzeni morskiej odpowiednio na różne działania i sposoby jej wykorzystania;

J. mając na uwadze, że dyrektywa w sprawie PPOM przyczynia się do ochrony środowiska przez propagowanie zrównoważonego wykorzystania przestrzeni morskiej i zasobów morskich oraz wymaga od państw członkowskich stosowania podejścia ekosystemowego; mając na uwadze, że celem dyrektywy jest zapewnienie skutecznej równowagi między celami środowiskowymi, społecznymi i gospodarczymi, bez systematycznego podporządkowywania tradycyjnych form działalności innym rodzajom działalności;

K. mając na uwadze, że dyrektywa w sprawie PPOM jest ściśle

powiązana z wdrażaniem innych przepisów UE, takich jak dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej, rozporządzenie w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa, dyrektywa siedliskowa, dyrektywa ptasia i ramowa dyrektywa wodna; mając na uwadze, że jest ona również powiązana z prawnie wiążącymi i prawnie niewiążącymi zobowiązaniami politycznymi, takimi jak globalne ramy różnorodności biologicznej z Kunmingu/Montrealu;

L. mając na uwadze, że po przyjęciu dyrektywy w sprawie PPOM 22 państwa członkowskie posiadające linię brzegową zostały zobowiązane do wyznaczenia właściwych organów do 2016 r. oraz do przyjęcia krajowych planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich dla swoich wód morskich do 31 marca 2021 r.; mając na uwadze, że osiem państw członkowskich nie dotrzymało tego terminu;

M. mając na uwadze, że dotychczas 20 z 22 państw członkowskich posiadających linię brzegową przyjęło plany zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich, a wiele z nich obecnie przeprowadza ich przegląd;

N. mając na uwadze, że przy opracowywaniu planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich państwa członkowskie muszą wziąć pod uwagę aspekty środowiskowe, gospodarcze, społeczne i związane z bezpieczeństwem, powiązania między lądem a morzem oraz współpracę transgraniczną, a także muszą zapewnić wczesne, stałe i skuteczne zaangażowanie wszystkich odpowiednich zainteresowanych stron, w tym rybaków i zbieraczy skorupiaki oraz ich organizacji przedstawicielskich, a także społeczności w regionach najbardziej oddalonych, w ramach podejścia oddolnego i w całym procesie decyzyjnym, co zagwarantuje, że zaangażowanie to będzie odpowiednie, znaczące i nie będzie ograniczało się do roli czysto doradczej;

O. mając na uwadze, że stopień wdrożenia dyrektywy w sprawie PPOM różni się znacznie w poszczególnych państwach członkowskich z uwagi na różnice w strukturach administracyjnych i strukturach zarządzania, mających postać systemów bardziej lokalnych lub bardziej scentralizowanych; mając na uwadze, że skutki planowania przestrzennego obszarów morskich różnią się znacznie w poszczególnych basenach morskich i terytoriach, a niektóre regiony przybrzeżne borykają się z większą koncentracją ograniczeń przestrzennych i konkurencyjnych sposobów użytkowania, co pogłębia nierówności terytorialne w UE;

P. mając na uwadze, że państwa członkowskie muszą koordynować swoje plany z innymi właściwymi państwami członkowskimi oraz współpracować z organami państw nienależących do UE w danym regionie morskim; mając na uwadze, że ze względu na różnice między poszczególnymi regionami lub podregionami morskimi i

strefami przybrzeżnymi podejście uniwersalne nie jest postrzegane jako odpowiednie dla takiej współpracy;

Q. mając na uwadze, że plany zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich różnią się znacznie co do charakteru i treści, gdyż dyrektywa w sprawie PPOM nie określa szczegółowych wiążących kryteriów dotyczących planów i pozostawia państwom członkowskim znaczną elastyczność w zakresie wdrażania i szczegółowego opracowywania planów;

R. mając na uwadze, że ogromnie potrzebne jest PPOM na obszarach o dużej koncentracji działalności i ograniczonej przestrzeni morskiej, takich jak kanał La Manche, Morze Bałtyckie i Morze Śródziemne;

S. mając na uwadze, że PPOM powinny przyczyniać się do spójności terytorialnej UE zgodnie z art. 174 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej; mając na uwadze, że rybołówstwo i akwakultura nie są wyłącznie działalnością gospodarczą, ale odgrywają również fundamentalną rolę społeczną, ponieważ zapewniają środki utrzymania, utrzymują zatrudnienie oraz zachowują tkankę społeczną i kulturową społeczności nadbrzeżnych i wyspiarskich, w szczególności w regionach peryferyjnych i najbardziej oddalonych;

T. mając na uwadze, że sektory rybołówstwa i akwakultury stoją w obliczu szeregu wyzwań, takich jak presja ze względu na pogarszający się stan ekosystemów morskich i nierównomierne wdrażanie środków ochrony środowiska morskiego oraz presję ze strony nowych sektorów niebieskiej gospodarki, takich jak energia z morskich źródeł odnawialnych;

U. mając na uwadze, że dobrze zarządzane i skutecznie chronione sieci ekologicznie połączonych morskich obszarów chronionych są podstawowym narzędziem ochrony różnorodności biologicznej mórz i mogą przyczynić się do długoterminowych korzyści dzięki odbudowie stad, rozprzestrzenianiu się na obszary sąsiednie oraz odporności gospodarek przybrzeżnych, lecz ich skuteczność i akceptacja społeczna zależą od sposobu, w jaki są projektowane, zarządzane i koordynowane ze zrównoważoną działalnością połowową, w szczególności przez zróżnicowane podejścia oparte na danych naukowych i udział wszystkich zainteresowanych stron, w tym rybaków i społeczności nadbrzeżnych;

V. mając na uwadze, że energia z morskich źródeł odnawialnych będzie miała zrównoważony charakter wyłącznie pod warunkiem niewywierania niekorzystnego wpływu na środowisko ani na spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną, w szczególności w regionach zależnych od rybołówstwa;

W. mając na uwadze, że decyzje dotyczące krajowego koszyka energetycznego i technologii pozostają kompetencją państw członkowskich;

X. mając na uwadze, że coraz większa utrata łowisk prowadzi do przemieszczania działalności połowowej, zwiększonej presji połowowej i konkurencji między flotami oraz zaniku niektórych segmentów, które nie mogą przenieść swojej działalności, zwłaszcza w rybołówstwie łodziowym, w tym rybaków łowiących z brzegu, takich jak zbieracze skorupiaków; mając na uwadze, że wpływa to również na spójność społeczną, zatrudnienie i przekazywanie tradycji morskich;

Y. mając na uwadze, że zgodnie ze wspólną polityką rybołówstwa państwa członkowskie są upoważnione do ograniczenia dostępu do łowisk w strefie 12 mil morskich od linii brzegowej, a w przypadku regionów najbardziej oddalonych – w strefie 100 mil morskich, do statków rybackich, które tradycyjnie prowadzą połowy na tych wodach z portów na sąsiednim wybrzeżu;

Z. mając na uwadze, że obszary morskie i przybrzeżne odczuwają skutki zmiany klimatu i zanieczyszczenia, w szczególności zanieczyszczenia chemicznego i odpadów morskich lub pochodzenia lądowego, co ma również wpływ na działalność związaną z morzem, morską różnorodność biologiczną i zasoby rybne i akwakultury;

AA. mając na uwadze, że wystąpienie Zjednoczonego Królestwa z UE i skutki brexitu głęboko zmieniły równowagę przestrzenną, gospodarczą i rybacką w wielu basenach morskich, w szczególności w kanale La Manche, Morzu Północnym i wodach zachodnich, i spowodowało zwiększoną koncentrację działalności połowowej UE na mniejszych obszarach morskich;

AB. mając na uwadze, że pracownicy sektora morskiego, tacy jak rybacy, mogą być narażeni na pewne zagrożenia lub niebezpieczeństwa związane z bezpieczeństwem statków lub niektórymi rodzajami nielegalnego handlu na szlakach morskich, jak np. nielegalny obrót środkami odurzającymi;

AC. mając na uwadze, że pracownicy sektora rybołówstwa i akwakultury powinni mieć zapewnione bezpieczne, sprawiedliwe i godne warunki pracy oraz odpowiednią ochronę socjalną; mając na uwadze, że decyzje dotyczące PPOM mogą mieć bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo, dochody i warunki pracy tych specjalistów;

AD. mając na uwadze, że w wielu planach zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich zawarto jedynie przestrzenie morskie i nie uwzględniono wzajemnego oddziaływania lądu i morza, a w szczególności wpływu zanieczyszczeń lądowych na ekosystemy morskie;

AE. mając na uwadze, że podejście ekosystemowe jest wdrożone w niewystarczającym stopniu lub nie istnieje, ponieważ wiele państw członkowskich ma trudności ze stosowaniem go w praktyce i z dostosowaniem wymogów dyrektywy w sprawie PPOM do wymogów

innych przepisów, takich jak rozporządzenie w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa lub dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej;

AF. mając na uwadze, że państwa członkowskie nie osiągnęły jeszcze celu na 2020 r. w zakresie dobrego stanu środowiska mórz europejskich, wymaganego na mocy dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej;

AG. mając na uwadze, że gromadzenie danych, ich przejrzystość, użyteczność, harmonizacja i przetwarzanie w odpowiednio krótkim czasie mają kluczowe znaczenie dla określenia, w jaki sposób rybołówstwo i akwakultura są uwzględniane w planowaniu przestrzennym obszarów morskich; mając na uwadze, że brakuje kompleksowych danych dotyczących wyłącznych stref ekonomicznych oraz występują trudności z integracją danych z różnych sektorów i uzyskaniem danych od organów krajowych; mając na uwadze, że można by usprawnić przydział środków finansowych na tego rodzaju działania związane z gromadzeniem danych;

Wdrożenie dyrektywy w sprawie PPOM oraz jej wpływ na rybołówstwo i akwakulturę

1. podkreśla fakt, że chociaż dyrektywa w sprawie PPOM zapewnia odpowiednie międzysektorowe ramy współpracy, państwa członkowskie wdrożyły ją nierównomiernie;

2. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że niektóre państwa członkowskie są na zaawansowanym etapie wdrażania dyrektywy w sprawie PPOM dzięki zintegrowanym strategiom krajowym, specjalnym organom i planom działania dla poszczególnych basenów morskich;

3. zauważa, że plany zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich są prawnie wiążące w niektórych państwach członkowskich, a w innych mają charakter niewiążący i bardziej doradczy; podkreśla, że wdrożenie w państwach członkowskich jest często utrudnione przez segmentację instytucjonalną, fragmentaryczne zarządzanie i nieodpowiednie mechanizmy prawne lub niewystarczające zasoby finansowe i ludzkie przeznaczone na te mechanizmy i dostęp do nich, w szczególności w ramach Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury dla lokalnych grup działania w dziedzinie rybołówstwa i akwakultury;

4. zwraca uwagę na fakt, że planowanie przestrzenne obszarów morskich powinno obejmować określenie problemów i możliwości, gromadzenie danych planistycznych, podejmowanie decyzji i wdrażanie oraz że w ramach takiego planowania należy zwrócić szczególną uwagę na rybołówstwo i akwakulturę;

5. podkreśla, że wdrażanie i skuteczność PPOM różni się znacznie w poszczególnych regionach morskich UE, przy czym niektóre regiony,

takie jak Morze Bałtyckie lub Morze Północne, są w dużej mierze objęte planami zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich, a inne, takie jak Morze Śródziemne, są objęte planami w znacznie mniejszym stopniu;

6. z zadowoleniem przyjmuje Inicjatywę na rzecz basenu Morza Północnego, która skupia państwa członkowskie i państwa niebędące członkami UE w celu osiągnięcia większej zgodności i koordynacji planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich;

7. podkreśla fakt, że inicjatywy transgraniczne pozostają ograniczone i że brakuje skutecznej koordynacji, co utrudnia wysiłki na rzecz sprostania wspólnym wyzwaniom we wzajemnie połączonych regionach morskich; ubolewa nad trudnościami we współpracy w zakresie PPOM między państwami członkowskimi a państwami nienależącymi do UE, w szczególności sąsiadującymi państwami nadbrzeżnymi;

8. podkreśla wpływ brexitu na planowanie morskie, w szczególności na rozwój morskich chronionych obszarów i morskiej energii odnawialnej, a także na inne rodzaje działalności, takie jak intensywny transport morski i turystyka przybrzeżna; podkreśla fakt, że zmiany te doprowadziły do wykluczenia unijnej floty rybackiej z wielu obszarów połowowych na wodach brytyjskich oraz do przesunięcia nakładu połowowego i wysokiej presji połowowej w obszarze Morza północnego i kanału La Manche, ze szkodą dla rybołówstwa unijnego; wzywa do systematycznego uwzględniania tych elementów w PPOM na tych obszarach;

9. akcentuje potrzebę koordynacji między państwami członkowskimi oraz ze Zjednoczonym Królestwem w celu osiągnięcia skutecznego i sprawiedliwego zarządzania basenem morskim, a tym samym ograniczenia licznych konfliktów związanych z wykorzystaniem tego obszaru, z uwzględnieniem wymiaru gospodarczego, społecznego i środowiskowego każdego z tych rodzajów działalności; w tym względzie przypomina o obowiązku współpracy transgranicznej wynikającym z Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza, w szczególności na podstawie art. 7 i 8; apeluje w szczególności o rzeczywiste konsultacje ze Zjednoczonym Królestwem i z Wyspami Normandzkimi w sprawie środków zarządzania na morskich obszarach chronionych, uwzględniających skutki społeczno-gospodarcze ponoszone przez unijnych rybaków;

10. podkreśla, że basen Morza Śródziemnego jest szczególnie dotknięty rozprzestrzenianiem się morskich platform energetycznych i innej infrastruktury tego rodzaju, co znacznie zmniejsza przestrzeń dostępną dla rybołówstwa, ogranicza dostęp do tradycyjnych łowisk i przyczynia się do fragmentacji przestrzeni morskiej; zauważa, że chociaż państwa członkowskie są odpowiedzialne za określanie, w jaki sposób wykorzystuje się infrastrukturę na tych obszarach, ich

decyzje mają bezpośredni wpływ na wykorzystanie tradycyjnych łowisk, przez co muszą zostać spójnie zintegrowane z procesami PPOM; zauważa, że rozwój turystyki morskiej ma też wpływ na działalność połowową w basenie morskim;

11. podkreśla szczególne cechy Morza Adriatyckiego jako półzamkniętego i wysoce wrażliwego basenu morskiego, narażonego na skumulowaną presję ze strony rybołówstwa, akwakultury, transportu morskiego, turystyki i rozwoju obszarów przybrzeżnych; podkreśla, że presja ta wymaga wzmocnionego podejścia w skali basenu morskiego oraz podejścia transgranicznego w planowaniu przestrzennym obszarów morskich; wzywa Komisję i zainteresowane państwa członkowskie, we współpracy z sąsiadującymi nadbrzeżnymi państwami trzecimi, do wzmocnienia koordynacji, wymiany danych oraz wspólnych mechanizmów zarządzania na Morzu Adriatyckim; podkreśla znaczenie rybołówstwa łodziowego przybrzeżnego dla basenu morskiego oraz znaczenie ich włączenia do PPOM w celu ochrony ich rentowności i dziedzictwa kulturowego;

12. zaznacza, że Morze Bałtyckie charakteryzuje się szczególną specyfiką, w tym ograniczoną przestrzenią morską, wysokim stopniem kumulacji różnych form działalności gospodarczej, takich jak rybołówstwo, transport morski oraz rozwój morskiej energetyki odnawialnej, a także wrażliwością ekosystemu; wzywa w związku z tym do przyjęcia zrównoważonego podejścia do PPOM, dostosowanego do tych warunków regionalnych; wyraża uznanie dla bieżących prac wspólnej grupy roboczej HELCOM-VASAB ds. planowania przestrzennego obszarów morskich, która zapewnia solidne podstawy dla koordynacji na poziomie basenu morskiego w regionie Morza Bałtyckiego;

13. podkreśla, że w procesie wdrażania dyrektywy w sprawie PPOM należy także uwzględnić baseny morskie regionów najbardziej oddalonych, z pełnym uwzględnieniem ich specyfiki, w tym w kontaktach z państwami nienależącymi do UE;

Korzyści płynące z PPOM dla rybołówstwa i akwakultury

14. ubolewa, że obecne ramy prawne PPOM nie przyniosły satysfakcjonujących korzyści dla rybołówstwa; zauważa, że PPOM nie przyczyniło się znacząco do poprawy przewidywalności i stabilności działalności połowowej; podkreśla brak minimalnych celów i wymiernych wskaźników środowiskowych, społecznych i ekonomicznych dla rybołówstwa w PPOM, zwłaszcza w odniesieniu do podmiotów prowadzących działalność na małą skalę; podkreśla potrzebę spójnego i skutecznego wdrażania polityki morskiej UE;

15. podkreśla, że w celu wdrożenia ram PPOM ważne jest przeprowadzenie wszechstronnej analizy społeczno-ekonomicznej obejmującej perspektywę małych przedsiębiorstw i społeczności nadbrzeżnych; przypomina o znaczeniu rybołówstwa i akwakultury

dla suwerenności żywnościowej i zachowania odpowiedniej wiedzy eksperckiej w UE oraz uznaje, że w interesie publicznym leży większe uwzględnienie ich znaczenia w PPOM;

16. podkreśla, że w ramach PPOM należy w większym stopniu uwzględnić rybołówstwo i akwakulturę oraz podjąć aktywne działania, które pozwolą sprostać wyzwaniom przestrzennym mającym wpływ na rybołówstwo (do takich działań zalicza się uwzględnianie skumulowanych skutków energetyki morskiej, morskich obszarów chronionych, żeglugi oraz stref obronnych, a także zapobieganie stopniowej marginalizacji działalności połowowej); podkreśla, że morskie farmy wiatrowe powinny być w miarę możliwości lokalizowane w strefach mniej odpowiednich do prowadzenia działalności połowowej, aby zminimalizować negatywny wpływ na działalność rybacką;

17. podkreśla zasadniczą rolę rybołówstwa łodziowego, np. dla lokalnego zatrudnienia, spójności społecznej i zachowaniu tradycyjnych umiejętności; wzywa do pełnego uwzględnienia tego segmentu w PPOM, w szczególności jeżeli chodzi o dostęp do przestrzeni, bliskość łowisk i bezpieczeństwo działalności;

18. zauważa, że morskie farmy wiatrowe mogą mieć wpływ na rybołówstwo z powodu zmiany rozmieszczenia i obfitości gatunków morskich poławianych komercyjnie oraz z powodu nakładania ograniczeń dostępu ze względów bezpieczeństwa lub na metody połowów; zauważa, że chociaż zaobserwowano pewne potencjalne korzyści dla rybaków, są one istotne tylko wtedy, gdy rybacy mogą w praktyce i realnie prowadzić działalność na tych obszarach;

19. podkreśla, że chociaż ramy prawne PPOM przynoszą marginalne korzyści dla akwakultury, potrzebne są ulepszenia w zakresie wyznaczania przestrzeni morskiej, dalszego uznawania roli akwakultury w tych ramach, spójności transgranicznej, pewności prawa i harmonogramu oraz wpływu procedur wydawania licencji; zwraca w szczególności uwagę, że trzeba skuteczniej włączyć akwakulturę w PPOM i rozważyć inne działania, takie jak opracowanie wspólnej polityki akwakultury, aby skuteczniej uwzględnić ten sektor kluczowy dla unijnego bezpieczeństwa żywnościowego;

20. podkreśla, że cel, jakim jest minimalizacja konfliktów między różnymi sektorami i użytkownikami morza, nie został w znacznym stopniu osiągnięty, zwłaszcza w odniesieniu do rybołówstwa i akwakultury, w tym hodowli skorupiaków i nowych sektorów, takich jak hodowla wodorostów, którym ograniczono przestrzeń do prowadzenia działalności, co odbiło się na ich konkurencyjności i możliwościach rozwoju działalności;

21. podkreśla, że charakter konfliktu o wykorzystanie przestrzeni

morskiej różni się w zależności od rodzaju działalności w zakresie rybołówstwa i akwakultury i że te rodzaje działalności mogą również konkurować ze sobą o przestrzeń morską; podkreśla, że główne konflikty wpływające na rybołówstwo to utrata łowisk z powodu wyłączenia stref morskich, ograniczenia dostępu, konkurencja o dostęp, fragmentacja przestrzenna i pogarszający się stan ekosystemów morskich, natomiast główne konflikty wpływające na akwakulturę to nakładanie się stref, kwestie środowiskowe (takie jak zanieczyszczenie i eutrofizacja) oraz konkurencja w zakresie połowów;

22. przypomina, że rybołówstwo i akwakultura są zależne od geograficznego rozmieszczenia zasobów morskich oraz zdrowego stanu ekosystemów morskich, a także że są one silnie powiązane z rolno-spożywczym łańcuchem wartości produktów rybołówstwa oraz zatrudnieniem w regionach przybrzeżnych, przez co działalności tej nie można przenieść;

23. podkreśla, że w rybołówstwie nie korzysta się z obszarów priorytetowych lub specjalnych i często połowy muszą być prowadzone na nieprzydzielonej przestrzeni morskiej i są coraz bardziej marginalizowane w porównaniu z innymi rodzajami działalności; zauważa, że chociaż akwakultura, w tym hodowla wodorostów, jest zasadniczo bardziej odpowiednia dla obszarów zastrzeżonych, podejścia różnią się znacznie w poszczególnych państwach członkowskich i niekiedy w obrębie tego samego państwa, a procedury wydawania licencji są często uciążliwe;

24. podkreśla fakt, że chociaż niektóre państwa członkowskie ustanowiły strefy wielorakiego zastosowania, stosują one głównie podejście oparte na projektach; podkreśla, że podejście oparte na wielorakim zastosowaniu okazuje się bardzo trudne do wdrożenia w przypadku niektórych rodzajów działalności, w szczególności gdy łączy się rybołówstwo, ochronę różnorodności biologicznej i energię z morskich źródeł odnawialnych; zauważa, że podejście oparte na wielorakim zastosowaniu budzi również obawy związane z ubezpieczeniem i bezpieczeństwem rybaków i pracowników sektora akwakultury; podkreśla, że chociaż strefy wielorakiego zastosowania mogą mieć potencjał w zakresie przeciwdziałania skumulowanym skutkom działalności człowieka, potrzebne są dalsze badania w celu oceny ich wykonalności i wpływu; zwraca uwagę, że wyznaczenie takich stref powinno opierać się na ocenie skutków gospodarczych, społecznych i środowiskowych poszczególnych podejmowanych w nich działań, którą to ocenę należy przeprowadzić przy odpowiednim zaangażowaniu w cały proces podmiotów ze wszystkich właściwych sektorów, a także innych odpowiednich zainteresowanych stron;

25. z zadowoleniem przyjmuje udane przykłady kolokacji działalności, takie jak stała lub pływająca infrastruktura morskiej energii wiatrowej, która może być również wykorzystywana do rozwoju

akwakultury, hodowli skorupiaków i alg oraz do ochrony siedlisk fauny i flory morskiej lub do działań regeneracyjnych oraz działalności połowowej takiej jak rybołówstwo pasywne i o niewielkim wpływie na środowisko; podkreśla w związku z tym, że należy zwiększyć wymianę dobrych praktyk i prowadzić większą liczbę badań, zwłaszcza w odniesieniu do wpływu na środowisko i potencjału gospodarczego;

26. wzywa państwa członkowskie do uwzględniania wpływu pozyskiwania energii z morskich źródeł odnawialnych na ekosystem morski i rybołówstwo przy określaniu swojego koszyka energetycznego;

27. podkreśla, że koordynacja lądowo-morska pozostaje krytyczną słabością we wdrażaniu PPOM, w szczególności w odniesieniu do braku uwzględnienia wpływu zanieczyszczeń lądowych na ekosystemy morskie przy podejmowaniu działań na rzecz ochrony różnorodności biologicznej;

28. zwraca uwagę na znaczenie rybołówstwa i infrastruktury portowej oraz powiązanych obiektów, a także na potrzebę zapewnienia spójności PPOM w odniesieniu do tego rodzaju inwestycji w infrastrukturę, zgodnie ze strategią portową UE, przy jednoczesnym uwzględnieniu zależności całej działalności morskiej od skutecznej koordynacji lądu i morza;

Zaangażowanie zainteresowanych stron i gromadzenie danych

29. podkreśla, że zaangażowanie zainteresowanych stron i społeczności przybrzeżnych w proces PPOM wzrosło, ale pozostaje ograniczone; wyraża ubolewanie, że zaangażowanie to często nie obejmuje wczesnego i formalnego zaangażowania i konsultacji, przez co daje ograniczone możliwości rzeczywistego wpływu na decyzje dotyczące planowania; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji dotyczącą prowadzenia dialogu na temat wdrażania PPOM;

30. odnotowuje w niektórych państwach członkowskich dobre przykłady udziału zainteresowanych stron, takie jak konsultacje krajowe i procesy partycypacyjne; ubolewa jednak nad brakiem wiążących przepisów dla państw członkowskich dotyczących udziału zainteresowanych stron; zauważa, że utrudnia to udział właściwych zainteresowanych stron (takich jak rybacy, pracownicy sektora akwakultury, grupy interesu i obywatele, których to dotyczy) w konsultacjach i procesach decyzyjnych, zwłaszcza w odniesieniu do lokalizacji morskich projektów dotyczących energii odnawialnej;

31. podkreśla, że rybołówstwo i akwakultura są często przyćmione przez inne, silniejsze lub ważniejsze gospodarczo sektory takie jak energia z morskich źródeł odnawialnych; odnotowuje doniesienia o strukturalnej nierównowadze sił między sektorami morskimi; ubolewa nad faktem, że niektóre sektory i podmioty często omijają

procesy konsultacji kosztem mniej zorganizowanych podmiotów takich jak rybacy zajmujący się rybołówstwem łodziowym, w tym rybacy łowiący z brzegu, jak np. zbieracze skorupiaków; wzywa do przeprowadzenia kompleksowych, dostępnych i inkluzywnych procesów konsultacji ze wszystkimi zainteresowanymi stronami oraz do wprowadzenia korygujących mechanizmów zarządzania, w tym przejrzystych wytycznych mających zapewnić zrównoważony i przejrzysty proces decyzyjny, zmniejszyć ryzyko konfliktów i stworzyć równe warunki działania dla rybołówstwa i innych sektorów;

32. ubolewa nad brakiem zharmonizowanych i porównywalnych danych na temat stanu oceanów i mórz, zasobów rybnych i wpływu zmiany klimatu, a także nad brakiem właściwych danych społecznych i gospodarczych, w tym oceny skutków PPOM dla społeczności nadbrzeżnych; podkreśla brak harmonizacji systemów gromadzenia danych państw członkowskich;

33. podkreśla fakt, że niedopasowanie danych, np. niekompatybilne geoprzestrzenne poziomy bazowe, oraz niedopasowanie czasowe, np. różne cykle przeglądu planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich, utrudniają wdrażanie spójnego planowania przestrzennego obszarów morskich i podejścia ekosystemowego; przypomina, że narzędzia modelowania, kartografii i analizy przestrzennej wspomagają podejmowanie decyzji i nie mogą zastępować dyskursu publicznego ani arbitrażu politycznego;

Zalecenia

34. podkreśla, że potrzeba bardziej całościowego podejścia i lepszej koordynacji odpowiednich przepisów UE, w szczególności dyrektywy w sprawie PPOM, rozporządzenia w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa i dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej, co zapewni spójne i skuteczne wdrażanie PPOM, w tym podejścia ekosystemowego z myślą o przyczynieniu się do osiągnięcia dobrego stanu środowiska; podkreśla również, że PPOM musi być w pełni zgodne ze wspólną polityką rybołówstwa jako wyłącznymi ramami prawnymi UE dotyczącymi zarządzania rybołówstwem i w związku z tym nie powinno być wykorzystywane do pośredniego wprowadzania środków zarządzania rybołówstwem, zwłaszcza jeżeli jest to niezgodne z celem dotyczącym wzmocnienia roli działalności połowowej w PPOM;

35. uważa, że plany zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich powinny lepiej odzwierciedlać potrzeby przestrzenne, środowiskowe i społeczno-gospodarcze, a także specyfikę poszczególnych basenów morskich, w tym połączonych wyłącznych stref ekonomicznych; podkreśla, że państwa członkowskie powinny wzmocnić koordynację między organami odpowiedzialnymi za użytkowanie gruntów a organami morskimi przy opracowywaniu i

wdrażaniu planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich oraz przy włączaniu do planów ocen wpływu działalności lądowej na wody przybrzeżne; uważa, że państwa członkowskie powinny uwzględniać specyfikę regionalną, w tym specyfikę regionów wyspiarskich i regionów najbardziej oddalonych, oraz szanować tradycje administracyjne w każdym państwie członkowskim;

36. podkreśla potrzebę, aby państwa członkowskie wzmocniły koordynację zarówno między państwami członkowskimi, jak i w ich obrębie, w szczególności między organami krajowymi i regionalnymi, a także koordynację międzysektorową między organami odpowiedzialnymi m. in. za politykę w zakresie środowiska, rybołówstwa, energii i transportu, przy opracowywaniu i wdrażaniu planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich w celu zapewnienia spójnego i zintegrowanego podejścia ekosystemowego;

37. apeluje o wdrożenie oddolnego, zrównoważonego, opartego na wielorakim zastosowaniu podejścia do PPOM, które miałoby na celu unikanie negatywnego wpływu na zasoby morskie i różnorodność biologiczną, a przez to na rybołówstwo i akwakulturę, oraz które zapewniłoby, aby działalność ta nie została wykluczona z przestrzeni morskiej; uważa, że rozwój niektórych rodzajów działalności związanych z niebieską gospodarką nie może odbywać się kosztem zrównoważonej i odpornej produkcji żywności pochodzenia morskiego, suwerenności żywnościowej i ochrony różnorodności biologicznej mórz; uważa zatem, że należy lepiej zakorzenić strategiczne znaczenie bezpieczeństwa żywnościowego w zbliżającym się przeglądzie dyrektywy w sprawie PPOM; w związku z tym wzywa do uznania rybołówstwa i akwakultury za strategiczne sektory o istotnym znaczeniu publicznym, które wnoszą istotny wkład w suwerenność żywnościową i bezpieczeństwo żywnościowe UE oraz w strategiczną autonomię i zatrudnienie na obszarach przybrzeżnych, a także do priorytetowego potraktowania tych sektorów w PPOM, zwłaszcza w odniesieniu do segmentów, których nie można przenieść;

38. apeluje o oparte na dowodach podejście do stref wielorakiego zastosowania, uwzględniające fakt, że współistnienie rybołówstwa i energetyki morskiej pozostaje w praktyce ograniczone i nie powinno służyć do uzasadniania wykluczenia rybołówstwa z przestrzeni morskiej; podkreśla, że podejście oparte na wielorakim zastosowaniu powinno być realizowane w oparciu o kryteria techniczne i naukowe i odzwierciedlać rzeczywistość funkcjonowania rybołówstwa i akwakultury; podkreśla, że wyznaczenie stref wielorakiego zastosowania powinno opierać się na ocenie skumulowanego wpływu różnych rodzajów działalności prowadzonych w tych strefach oraz na rygorystycznej analizie żeglowności i bezpieczeństwa; wzywa wszystkie właściwe sektory do bezpośredniego i właściwego zaangażowania się w cały ten proces;

39. uważa, że w PPOM należy stosować podejście dynamiczne i adaptacyjne, uwzględniające zmiany w środowisku morskim i zasobach morskich, z wykorzystaniem regularnie aktualizowanych danych i wskaźników naukowych oraz społeczno-gospodarczych, w szczególności przy wyznaczaniu obszarów, które mogłyby wykluczać działalność połowową, takich jak morskie farmy wiatrowe, oraz przy wyznaczaniu niektórych morskich obszarów chronionych; podkreśla, że w planowaniu przestrzennym należy uwzględnić fakt, iż rybołówstwo jest działalnością dynamiczną: floty przemieszczają się w zależności od sezonowej dostępności zasobów i przemieszczania się stad; niektóre narzędzia połowowe wymagają ponadto dużej przestrzeni manewrowej;

40. zwraca się o wprowadzenie mechanizmów zarządzania, które zapewnią bezpośredni i ustrukturyzowany udział właściwych zainteresowanych stron, takich jak rybacy (w tym rybacy zajmujący się rybołówstwem łodziowym) i regionalne organizacje ds. rybołówstwa (RFMO), w stosownych przypadkach, w procesach decyzyjnych, monitorowaniu i przeglądzie planów;

41. podkreśla potrzebę zwiększenia wsparcia oraz systematycznego uwzględniania rybołówstwa w ramach PPOM; popiera ustanowienie wyraźnego podziału przestrzennego oraz stref priorytetowych dla rybołówstwa (z uwzględnieniem przemieszczania się i rozwoju zasobów rybnych), uznanie tradycyjnych obszarów połowowych i obszarów akwakultury, potrzebę zachowania i ochrony środowiska oraz poprawę stanu zasobów rybnych; podkreśla, że strefy przestrzenne powinny być dostosowane do różnych segmentów floty i basenów morskich oraz opierać się na solidnych ocenach i wskaźnikach naukowych i społeczno-gospodarczych, w celu zapewnienia większej przejrzystości i przewidywalności w sektorze rybołówstwa; apeluje o obowiązkową ocenę skumulowanego wpływu społeczno-gospodarczego przemieszczania się rybołówstwa, w tym skutków dla konkurencyjności floty UE, jej rentowności, bezpieczeństwa na morzu i odnowy pokoleń;

42. podkreśla w szczególności potrzebę zwiększenia obszarów zastrzeżonych dla przybrzeżnego rybołówstwa łodziowego o niskim oddziaływaniu w strefie do 12 mil morskich, w oparciu o systemy współzarządzania;

43. podkreśla potrzebę wzmocnienia badań nad mapowaniem i modelowaniem obszarów połowowych oraz zasobów rybnych; uważa, że wyznaczanie stref priorytetowych dla rybołówstwa i planowanie działalności połowowej powinny mieć charakter dynamiczny, tak aby można je było dostosowywać do zjawisk zmian i migracji stad ryb mających wpływ na historyczne obszary występowania;

44. wzywa Komisję, aby zaproponowała mechanizm środków kompensacyjnych lub systemów ubezpieczeniowych dla sektora

rybołówstwa w przypadku, gdy jego działalność zostanie wyparta przez alternatywne formy wykorzystania morza, w tym środki dotyczące rekompensaty finansowej, oraz aby nadała pierwszeństwo nowym, zgodnym formom wykorzystania oraz wspierała zmiany tras połowowych lub inwestycji technologicznych;

45. podkreśla potencjalne negatywne skutki daleko idących ograniczeń działalności morskiej takiej jak rybołówstwo dla społeczności nadbrzeżnych, zwłaszcza w regionach wyspiarskich i najbardziej oddalonych; domaga się, aby opracowywaniu, wdrażaniu i przeglądowi planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich systematycznie towarzyszyły oceny skutków społecznych i terytorialnych, w szczególności w odniesieniu do zatrudnienia, warunków pracy, bezpieczeństwa rybaków i zrównoważonego rozwoju społeczności nadbrzeżnych, oraz by w ramach tych działań oceniano skuteczność biologiczną i społeczno-gospodarczą ograniczeń dotyczących rybołówstwa i środków dotyczących tego sektora;

46. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby uznały rybołówstwo za strategiczny i priorytetowy sektor w przestrzeni morskiej, kluczowy dla suwerenności i bezpieczeństwa żywnościowego UE, zatrudnienia na obszarach przybrzeżnych oraz autonomii strategicznej, oraz aby status ten został wyraźnie odzwierciedlony w planach zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich oraz w planowanej zmianie dyrektywy w sprawie planowania przestrzennego obszarów morskich;

47. wzywa w tym kontekście do zróżnicowanego podejścia do zarządzania rybołówstwem łodziowym, obejmującego zapewnienie preferencyjnego dostępu w strefie do 12 mil morskich dla rybołówstwa łodziowego, działalności o niskim oddziaływaniu oraz projektów ochrony;

48. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby w dalszym ciągu włączały akwakulturę i hodowlę skorupiaków oraz połowy ręczne, w tym zbieranie skorupiaków, do PPOM oraz by uznały usługi ekosystemowe zapewniane przez akwakulturę o niskim poziomie troficznym i niskiej emisji dwutlenku węgla; wzywa Komisję, aby rozważyła dalsze działania, takie jak opracowanie ewentualnej wspólnej polityki akwakultury jako narzędzia ułatwiającego tę integrację; wzywa do wyznaczenia w PPOM specjalnych obszarów morskich dla stref zrównoważonego rozwoju akwakultury, takich jak akwakultura o niskiej emisji dwutlenku węgla i o niskim poziomie troficznym; wzywa do ułatwienia procedur udzielania zezwoleń i do zmniejszenia barier regulacyjnych utrudniających rozwój tej działalności; podkreśla, że procedury wydawania zezwoleń należy przyspieszyć i oprzeć na jasnych wymogach środowiskowych w celu maksymalizacji korzyści społeczno-gospodarczych; apeluje o wprowadzenie zachęt wspierających zrównoważony rozwój

akwakultury, zwłaszcza o niskim poziomie troficznym, w tym dywersyfikacji w kierunku gatunków niewymagających paszy, takich jak wodorosty morskie;

49. podkreśla potrzebę przejrzystego zarządzania PPOM z udziałem wielu zainteresowanych stron; wzywa państwa członkowskie, aby zapewniły wczesny, systematyczny, znaczący i stały udział odpowiednich zainteresowanych stron, w tym rad doradczych i rybaków oraz hodowców z sektora akwakultury i hodowców skorupiaków, na wszystkich etapach planowania przestrzennego obszarów morskich, w tym w procesach, wdrażaniu, ostatecznych wynikach i przeglądzie, oraz by uwzględniły w procesie decyzyjnym przejrzyste informacje zwrotne na temat sposobu wykorzystania wkładu zainteresowanych stron; wzywa do sprawiedliwego traktowania wszystkich zainteresowanych stron oraz społeczności nadbrzeżnych i wyspiarskich, niezależnie od ich środków finansowych, administracyjnych lub organizacyjnych, dzięki przejrzystym formom konsultacji;

50. uważa, że modelem zarządzania i podejmowania decyzji w PPOM powinno być współzarządzanie; podkreśla korzyści płynące z tego modelu, który pozwala na bezpośrednie zaangażowanie zainteresowanych stron, lepsze zarządzanie zasobami rybnymi, wymianę najlepszych praktyk i podejście dostosowane do lokalnych realiów, w szczególności gdy opiera się na istniejących i sprawdzonych strukturach i na praktycznej wiedzy lokalnych społeczności rybackich i innych struktur, takich jak RFMO; podkreśla, że współzarządzanie może również przyczynić się do wspierania wymiany pokoleniowej w sektorze oraz wzmocnienia odporności gospodarczej flot łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego;

51. zwraca uwagę na korzyści dla wdrażania PPOM na szczeblu lokalnym płynące ze struktur oddolnych, takich jak rozwój lokalny kierowany przez społeczność i lokalne grupy działania, władze lokalne i regionalne, organizacje rybaków i zbieraczy, organizacje kobiet zajmujących się rybołówstwem oraz inne organizacje na szczeblu lokalnym i regionalnym;

52. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby wspierały budowanie zdolności zainteresowanych stron, w szczególności rybaków zajmujących się rybołówstwem łodziowym, w tym rybaków łowiących z brzegu, takich jak zbieracze skorupiaków, oraz ich organizacji, a także społeczności nadbrzeżnych i wyspiarskich, także w regionach najbardziej oddalonych, dzięki czemu będą one lepiej przygotowane do aktywnego i skutecznego udziału w konsultacjach publicznych i procesach decyzyjnych związanych z PPOM; podkreśla w tym kontekście znaczenie wspierania wymiany pokoleniowej i wzywa państwa członkowskie, aby decyzje w zakresie planowania przestrzennego nie stwarzały dodatkowych barier dla młodych osób

rozpoczynających działalność w sektorze rybołówstwa;

53. podkreśla, że przy wyznaczaniu obszarów na potrzeby energii z morskich źródeł odnawialnych lub ochrony ekosystemów morskich należy uwzględniać wpływ na rybołówstwo i akwakulturę, w tym historyczne i tradycyjne łowiska; podkreśla, że należy systematycznie prowadzić oceny skumulowanego oddziaływania na środowisko i skumulowanych skutków społeczno-ekonomicznych przed wyznaczeniem stref oraz dopilnować, aby zainteresowane podmioty, w szczególności rybacy w przypadku projektów morskich farm wiatrowych, byli informowani z wyprzedzeniem i obowiązkowo zaangażowani w konsultacje przed podjęciem decyzji; apeluje w związku z tym o przeprowadzanie ocen skutków dla stanu zasobów rybnych oraz o ilościowe określenie kluczowych skutków społecznych i gospodarczych dla rybołówstwa wynikających z działalności morskich farm wiatrowych;

54. podkreśla, że środki ochrony ekosystemów morskich muszą opierać się na rzetelnych ocenach naukowych i społeczno-gospodarczych oraz być dostosowane do potrzeb ochrony na każdym obszarze; podkreśla, że tworzenie różnych kategorii morskich obszarów chronionych i zarządzanie nimi, jeżeli jest to zgodne z celami ochrony i najlepszymi dostępnymi opiniami naukowymi, powinno umożliwiać współistnienie ze zrównoważonym rybołówstwem, w tym przez stosowanie odpowiednich, zróżnicowanych środków zarządzania i unikanie automatycznego wykluczenia; podkreśla też potencjał „innych skutecznych obszarowych środków ochrony”;

55. apeluje do Komisji i państw członkowskich, aby systematycznie i w oparciu o badania naukowe oceniały możliwości wspólnego wykorzystania stref morskich, w tym chronionych obszarów morskich lub morskiej energii odnawialnej, oraz by unikały traktowania różnych stref morskich jako wzajemnie wykluczających się; podkreśla, że aktywny udział wszystkich zainteresowanych stron, a zwłaszcza rybaków w projektowaniu morskich obszarów chronionych, zarządzaniu nimi i ich ocenie przyczynia się do większej skuteczności działań na rzecz ochrony środowiska, większej akceptacji środków ochronnych oraz lepszego włączenia tych obszarów w PPOM; podkreśla, że należy w pełni uwzględnić zmianę klimatu i przesunięcia w rozmieszczeniu zasobów ryb dla zapewnienia elastycznego podejścia do podziału na strefy, który odzwierciedla dynamiczny charakter rybołówstwa;

56. wzywa Komisję, aby wspierała bardziej transgraniczne i oparte na basenach morskich podejście do PPOM przez propagowanie istniejących inicjatyw takich jak Inicjatywa na rzecz basenu Morza Północnego; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby wraz z sąsiadującymi państwami nadbrzeżnymi zaangażowały się w regionalne platformy wspólnego zarządzania, wzorując się na Komisji Ochrony Środowiska Morskiego Bałtyku (znanej również jako komisja

helsińska lub HELCOM), mające na celu między innymi wyznaczenie wspólnych korytarzy dla działalności połowowej;

57. wzywa państwa członkowskie, aby uzupełniły plany krajowe planami koncentrującymi się w większym stopniu na basenach morskich oraz by opracowały, w stosownych przypadkach, strategię planowania makroregionalnego, w tym wspólne plany zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich; wzywa państwa członkowskie i państwa niebędące członkami UE, zwłaszcza sąsiednie państwa nadbrzeżne, aby pogłębiły współpracę w zakresie planowania przestrzennego obszarów morskich, w szczególności w odniesieniu do basenów przylegających do Zjednoczonego Królestwa, takich jak Morze Śródziemne lub Morze Bałtyckie; popiera bardziej zdecydowane oparte na basenach morskich podejście do planowania przestrzennego obszarów morskich, tak, aby rybołówstwo było w pełni uwzględnione w planowaniu transgranicznym i nie było narażone na niekorzystne skutki wynikające z rozproszonych decyzji krajowych;

58. apeluje o zacieśnienie współpracy w zakresie planowania przestrzennego obszarów morskich między UE, jej państwami członkowskimi i państwami nienależącymi do UE; podkreśla, że należy ulepszyć koordynację między państwami nadbrzeżnymi w kanale La Manche; podkreśla w szczególności, że w przypadku regionów nad kanałem La Manche należy usprawnić współpracę ze Zjednoczonym Królestwem i Wyspami Normandzkimi, zwłaszcza w odniesieniu do wyznaczania chronionych obszarów morskich; uważa, że współpraca w tym zakresie musi obejmować obowiązkowe i przejrzyste procesy konsultacji z zainteresowanymi stronami; apeluje do UE, Zjednoczonego Królestwa i innych właściwych stron o ustanowienie regionalnego planu zarządzania dla kanału La Manche i Morza Północnego, aby zapewnić zrównoważone korzystanie z zasobów oraz wieloletnie zarządzanie rybołówstwem;

59. podkreśla, że współpraca taka z państwami nienależącymi do UE powinna gwarantować równe warunki działania i zapobiegać skutkom przeniesienia nakładu połowowego, które szkodzą flotom i społecznościom rybackim Unii; w związku z tym wzywa Komisję, aby opracowała ustrukturyzowane podejście do dialogu i współpracy z sąsiadującymi państwami przybrzeżnymi w celu propagowania porównywalnych standardów środowiskowych, zarządczych i społecznych oraz by była gotowa do podjęcia środków koniecznych do ochrony interesów UE;

60. apeluje, aby do PPOM włączyć działania na rzecz łagodzenia zmiany klimatu i środki dostosowawcze oraz inne odpowiednie działania środowiskowe w celu rozwiązania problemów wpływających na rybołówstwo i akwakulturę, takich jak erozja obszarów przybrzeżnych, wzrost temperatur wody, gatunki inwazyjne, zakwaszenie oceanów, zanieczyszczenie pochodzące ze źródeł

zarówno lądowych, jak i morskich oraz oddziaływanie skumulowane; podkreśla, że rozwiązania te muszą być proporcjonalne, dostosowane do lokalnych warunków i poddane wcześniejszej ocenie pod kątem opłacalności, tak by uniknąć jednolitych podejść, które nie uwzględniają realiów poszczególnych basenów morskich; podkreśla, że rybacy mogą odgrywać kluczową rolę w monitorowaniu, wczesnym wykrywaniu i działaniach na rzecz ochrony, pod warunkiem że zostaną właściwie włączeni i przeszkoleni oraz objęci wsparciem;

61. podkreśla skutki erozji wybrzeża i cofania się linii brzegowej dla wybrzeży, w szczególności na obszarach, na których prowadzona jest i rozwijana działalność w zakresie akwakultury; apeluje w tym kontekście o opracowanie unijnego planu na rzecz odporności wybrzeży, obejmującego zintegrowane zarządzanie strefą przybrzeżną, działania na rzecz łagodzenia zmiany klimatu i dostosowania się do niej, powiązania między lądem a morzem, zanieczyszczenia morskie i lądowe, środki adaptacyjne na obszarach przybrzeżnych oraz ukierunkowane wsparcie dla akwakultury; uważa, że państwa członkowskie odgrywają ważną rolę w tym zakresie i że skutki te należy uwzględnić w planach państw członkowskich dotyczących zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich;

62. wyraża głębokie zaniepokojenie reformą poszczególnych funduszy strukturalnych i nowymi wieloletnimi ramami finansowymi zaproponowanymi przez Komisję, w których znacznie ogranicza się środki przeznaczone na rybołówstwo, co utrudni poprawę wdrażania dyrektywy w sprawie PPOM;

63. podkreśla, że należy przeznaczyć znaczne zasoby na gromadzenie danych i badania naukowe, a także na usprawnienie wymiany danych i koordynacji między państwami członkowskimi; uważa, że bardziej znormalizowane i zharmonizowane dane i metodologie pomogą zapewnić miejsce rybołówstwa i akwakultury w PPOM; podkreśla w związku z tym, że należy opracować i zaktualizować dane naukowe dotyczące wpływu zmiany klimatu na morskie zasoby wodne, w szczególności pod względem zmian w rozmieszczeniu geograficznym stad ryb i tarlisk lub przemieszczania się stad ryb;

64. apeluje o usprawnienie i zharmonizowane gromadzenie danych oraz systematyczne mapowanie działalności połowowej jako warunku wstępnego sprawiedliwego i opartego na dowodach PPOM; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby wykorzystywały najlepsze dostępne i aktualne dane i informacje;

65. uważa, że przyszła europejska inicjatywa w zakresie obserwacji oceanów („Ocean Eye”) powinna wzmocnić i zharmonizować gromadzenie danych morskich, co przyczyni się do usprawnienia PPOM; apeluje ponadto, aby wykorzystać potencjał europejskiego

cyfrowego bliźniaka oceanu do lepszego zrozumienia i przewidywania skutków zmiany klimatu dla stanu mórz i zasobów morskich oraz do opracowywania odpowiednich strategii planowania przestrzennego obszarów morskich;

66. podkreśla, że należy połączyć PPOM z Europejskim Funduszem Morskim, Rybackim i Akwakultury oraz programem „Horyzont Europa”, także z tytułu przyszłych wieloletnich ram finansowych, w celu wspierania badań i innowacji, w tym w obszarach specjalnie wyznaczonych do zrównoważonego i innowacyjnego wykorzystania; uważa, że Komisja i państwa członkowskie powinny zachęcać do wykorzystywania technologii cyfrowych, takich jak europejskie narzędzia sztucznej inteligencji, na potrzeby PPOM;

67. wzywa Komisję, by ściśle monitorowała wdrożenie dyrektywy w sprawie PPOM; uważa, że następne sprawozdanie z oceny dyrektywy w sprawie PPOM powinno koncentrować się na skutkach przestrzennych dla rybołówstwa i akwakultury, zaangażowaniu zainteresowanych stron i współpracy transgranicznej oraz zawierać zalecenia dotyczące tego, w jaki sposób dyrektywa w sprawie PPOM mogłaby przynieść lepsze wyniki pod względem zrównoważenia środowiskowego, społecznego i gospodarczego; uważa, że PPOM należy oceniać pod kątem sprawiedliwości przestrzennej, rozumianej jako sprawiedliwy podział korzyści i obciążeń między podmioty, terytoria i pokolenia, a nie wyłącznie pod kątem jego skuteczności gospodarczej lub administracyjnej;

68. wzywa Komisję, by skonsolidowała europejską platformę planowania przestrzennego obszarów morskich dzięki dostarczeniu przykładów projektów PPOM, narzędzi mapowania oraz dobrych praktyk; wzywa państwa członkowskie do szerszego wykorzystania tej platformy przy opracowywaniu planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich, tak by zapewnić przejrzystość decyzji politycznych i nie wykluczać prawdziwej koordynacji w rozwiązywaniu konfliktów co do sposobów wykorzystania i sprzecznych interesów;

69. popiera przegląd dyrektywy w sprawie PPOM w ramach aktu o wszechoceanie oczekiwanego pod koniec 2026 r.; zauważa, że dyrektywa w sprawie PPOM jest poddawana przeglądowi równolegle z dyrektywą ramową w sprawie strategii morskiej; uważa, że w ramach tego przeglądu należy ustanowić spójne ramy w celu poprawy koordynacji między obowiązującymi przepisami a ramami regulacyjnymi przez uproszczenie nakładających się przepisów, dostosowanie celów, racjonalizację już wyznaczonych celów i wprowadzenie celów minimalnych do osiągnięcia w planach zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich, poprawę spójności między planowaniem przestrzennym obszarów morskich i lądowych oraz ustanowienie narzędzi wspólnego zarządzania; uważa, że w tym przeglądzie należy w szczególności nadać charakter prawnie wiążący przepisom dotyczącym udziału zainteresowanych

stron, zwłaszcza rybaków i społeczności nadbrzeżnych, i przewidzieć bardziej zharmonizowane stosowanie przez wszystkie państwa członkowskie; uważa, że proponowany akt powinien stworzyć synergię między poszczególnymi regulacjami i sektorami w ramach prawdziwie całościowej koordynacji polityki, bez nakładania nowych obowiązków sektorowych; uważa ponadto, że należy wprowadzić minimalne normy dotyczące zabezpieczenia przestrzeni dla rybołówstwa i akwakultury, co przyczyni się do suwerenności żywnościowej i autonomii strategicznej oraz zrównoważonego rozwoju i konkurencyjności niebieskiej gospodarki;

70. uważa, że przegląd dyrektywy w sprawie PPOM powinien również pogłębić podejście transgraniczne oparte na wielorakim zastosowaniu w celu złagodzenia skumulowanych skutków i zwiększenia zaangażowania zainteresowanych stron; uważa, że ważne jest również wykorzystanie przeglądu do zmniejszenia fragmentacji i niepewności dla floty rybackiej UE;

71. uważa, że akt o wszechoceanie powinien obejmować wszystkie terytoria UE i uwzględniać ich specyfikę, zwłaszcza w przypadku regionów najbardziej oddalonych i wyspiarskich; podkreśla znaczenie zaangażowania Komisji Rybołówstwa Parlamentu w opracowanie przyszłego wniosku, zwłaszcza w odniesieniu do suwerenności żywnościowej, strategicznej roli rybołówstwa i akwakultury oraz skutecznego wdrażania wspólnej polityki rybołówstwa;

72. uważa, że zbliżający się przegląd dyrektywy w sprawie PPOM powinien być ściśle powiązany z wdrażaniem paktu na rzecz wszechoceanu, z zapewnieniem wystarczających środków finansowych, zwłaszcza w kolejnych wieloletnich ramach finansowych, oraz z konkretnymi działaniami, co zapewni jej skuteczne wdrożenie i pozwoli uniknąć negatywnych skutków dla państw członkowskich i zainteresowanych stron; podkreśla, że takie zasoby muszą być wystarczające, przewidywalne i łatwo dostępne, a przy ich wykorzystaniu należy priorytetowo traktować środki o wymiernych skutkach;

73. wzywa Komisję, by w pełni uwzględniła PPOM przy opracowywaniu wizji rybołówstwa i akwakultury na 2040 r. oraz by powiązała te inicjatywy z wynikiem z oceny wspólnej polityki rybołówstwa;

°

° °

74. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji, a także rządom i parlamentom państw członkowskich.